

Til

Finansminister Trygve Slagsvold Vedum
postmottak@fin.dep.no

Dato:

06.02.2024

Vår referanse:

ØH

Kopi: Øvrig politisk ledelse og finanskomiteens medlemmer

IKT-Norges første innspill til regjeringens arbeid med statsbudsjettet for 2025

Vi vil igjen understreke at stabile og gode rammevilkår er helt avgjørende for det digitale næringslivet. Våre medlemsbedrifter investerer stort i løsninger som skal stå seg over tid, og som er samfunnsøkonomisk svært lønnsomme og som bidrar til å nå viktige politiske mål som grønn omstilling, bosetting og næringsutvikling i hele landet og en mer effektiv offentlig sektor.

Isolert sett bidro statsbudsjettet for 2024 langt på vei til en slik stabilitet, utfordringen er imidlertid at endringer som skjedde i Stortingets behandling av statsbudsjettene for 2022 og 2023 i det alt vesentlige videreføres og med det en politikk - fremst skattepolitikk - som innebærer mindre investeringer i bl.a. løsninger som kommer fellesskapet til gode, fare for utflytting av arbeidsplasser, dårligere konkurranseforhold mot utenlandske aktører og vanskeligere å få tak i kompetent arbeidskraft.

IKT-Norge håper imidlertid (igjen) at statsbudsjettet for 2025 blir et statsbudsjett for det taktskiftet av digitaliseringen av Norge som regjeringen selv har lovet.

Det kan etter vårt syn skje uten at det nødvendigvis er behov for store økte bevilgninger, snarere bedre prioritering av knappe ressurser.

Norge har imidlertid store dokumenterte behov knyttet til digital kompetanse, digital infrastruktur og digital sikkerhet. Dette er områder hvor regjeringen selv har skapt store forventninger om økt satsing, men hvor leveransen så langt dessverre ikke har stått i stil til løftene.

Store ambisjoner knyttet til industriprosjekter som batteri, havvind, hydrogen mv er helt avhengig av digitale løsninger, sensortechnologi og kunstig intelligens.

Våre innspill handler derfor også denne gang i stor grad om at regjeringen oppfyller og konkretiserer egne løfter og ambisjoner.

De fem viktigste områdene er:

1. Avvikle den midlertidige og “situasjonstilpassede” ordningen med ekstra arbeidsgiveravgift på inntekter over 850.000 kroner, senest fra 1.1.2025.
2. Økte bevilgninger til digital infrastruktur, men ikke minst en konkretisering av regjeringens egne mål og ambisjoner, og plan for oppfølging av disse.
3. Flere studieplasser og øvrige kompetansehevende tiltak innen IKT.
4. Styrke innsatsen knyttet til cybersikkerhet og beredskap
5. Konkrete tiltak som kan virkeliggjøre regjeringens varslede [veikart for teknologinæringene](#).

I tillegg foreslår vi enkelte andre grep både innenfor skatte- og avgiftssystemet og på statsbudsjettets utgiftsside som bidrar til økt digitalisering og et mer bærekraftig Norge.

Når det gjelder inndekning for økte utgifter og redusert skatt og avgift, viser vi til vårt forslag til “[alternativt budsjett](#)” for 2024.

AVVIKLE DEN MIDLERTIDIGE ORDNINGEN MED EKSTRA ARBEIDSGIVERAVGIFT

Den “situasjonsbestemte” og midlertidig ekstra arbeidsgiveravgiften med 5 prosent på inntekter over 850.000 kroner for 2024 er etter IKT-Norges syn særdeles uklok, og må avvikles senest fra 1.1. 2025.

Det er gledelig at finansministeren varsler at [ekstra arbeidsgiveravgift på inntekter over 850000 kroner skal fjernes](#) “før valget i 2025”. Samtidig mener vi dette har vært en ekstra belastning på næringslivet i en krevende tid som aldri skulle vært innført i utgangspunktet. IKT-Norge er også litt usikker på hva finansministeren sikter til når han i Aftenposten sier at avgiften skal fjernes “før valget i 2025”. Betyr det at den ikke skal fjernes fra 1.1.2025, men senere på året, eller betyr det at det varsles i 2025-budsjettet at den skal fjernes i 2026?

IKT-Norge mener også at det er fullt mulig å avvikle ekstra arbeidsgiveravgift allerede i år. Dersom det er politisk vilje, er det fullt mulig å avvikle avgiften allerede i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett i vår, og med virkning fra 1. juli. Da vil de færreste bedrifter faktisk bli rammet av ekstra arbeidsgiveravgift i 2024. Dersom avgiften videreføres i hele og - og muligens også deler av neste år, har norske bedrifter og virksomheter helt unødvendig blitt tappet for 15-20 milliarder kroner. Dette er penger som burde gått til nye investeringer, innovasjon og produktutvikling for å løse de store utfordringene samfunnet står overfor og for å styrke norsk næringsliv sin konkurransekraft. En avvikling nå, vil føre til at næringslivet ikke blir tappet for ytterligere 8,4 milliarder kroner i ekstra arbeidsgiveravgift som blant annet kan bidra til et lønnsoppgjør i 2024 som kan gi økt kjøpekraft slik vi opplever at regjeringen er opptatt av.

Vi er videre noe bekymret for at regjeringen har et for optimistisk bilde på situasjonen i norsk økonomi generelt, og for det private næringslivet spesielt.

Flere av våre medlemsbedrifter og andre i IT-næringen rapporterer nå om trangere tider, mindre oppdrag og en generell økt usikkerhet. [Nye tall](#) viser en oppgang i antall konkurser i IT-bransjen på 30 prosent i 2023.

Deler av dette - men selvfølgelig ikke alt - skyldes regjeringens politikk med økt skattlegging i form av ekstra arbeidsgiveravgift og økt formuesskatt (som igjen har som konsekvens at bedrifter må tappes for egenkapital i form av økt utbytte) og stor uklarhet i forbindelse med de nye reglene for inn- og utleie av arbeidskraft.

Konkret ber IKT-Norge regjeringen om:

- 1. Avvikle ekstra arbeidsgiveravgift med fem prosentpoeng på inntekter over 850.000 kroner snarest mulig senest fra 1.1. 2025.**

ET NYTT BREDBÅNDSMÅL OG EN FORPLIKTENDE PLAN FOR Å NÅ MÅLET

Regjeringen har som mål at alle husstander og virksomheter skal ha tilgang på en bredbåndsdekning med minimum 100 Mbit/s nedlastingshastighet innen utgangen av 2025 ([KMD, Prop. 1 S 2023-2024, kap. 1.4](#)). Videre er det i [regjeringserklæringen](#) slått fast at “Regjeringen mener det er statlig ansvar at alle i Norge - husstander og bedrifter - har tilgang til høyhastighetsbredbånd”.

Regjeringens mål kommer dessverre ikke til å bli realisert. Det skyldes i det alt vesentlige at bredbåndsutbygging i de gjenstående områdene ikke er lønnsomt for kommersielle aktører, at bevilgningene over statsbudsjettene de siste årene relativt sett har vært for små til å sikre statlig (med)finansiering eller “statlig ansvar” og ikke minst at det ikke foreligger en strategi eller forpliktende plan for å nå målene. Videre er p.t. ikke trådløst bredbånd (FWA) et reelt alternativ i utbygginger som skjer med offentlig støtte, som følge av uklarheter rundt kravene til 100 Mbit/s-leveransen.

Dessuten mener IKT-Norge at målene om 100 Mbit/s hastighet er utdatert. Både [Sverige](#) og [Danmark](#) har langt mer ambisiøse mål enn Norge. Begge land har mål om at 98 prosent av husstander og virksomheter skal ha bredbåndsdekning med 1 GBit/s innen utgangen av 2025. Vi mener at også Norge, i tillegg til et mål om å raskest mulig gi alle tilgang til 100 Mbit/s, må sette et gigabit-mål som følges av en strategi og en forpliktende plan. Sveriges bredbåndsstrategi “[Helt oppkopplat 2025](#)” må gjerne være et forbilde for en slik systematisk, langsiktig finansieringsplan. En slik strategi bør igjen inngå i et større arbeid knyttet til en egen langtidsplan for den digitale infrastrukturen, slik IKT-Norge tidligere har tatt [initiativ til](#) og som det siste året både har fått støtte fra NSMs sikkerhetsfaglige råd “[Et motstandsdyktig Norge](#)”, hvor det anbefales at det etableres en langtidsplan for digital infrastruktur (side 56) og [Totalberedskapskommisjonens rapport](#) som anbefaler at det “utarbeides en langtidsplan for nasjonale digitale infrastrukturer med et 10–20 års perspektiv” (side 312).

For IKT-Norge er det både viktig med økte bevilgninger over kapittel 541, post 60 i 2025, og at regjeringen legger fram et mål for giga-bitdekning i Norge gjennom en forpliktende strategi og plan.

Konkret ber IKT-Norge regjeringen om:

- 1. En økning i bevilgningene til bredbåndsutbygging over kapittel 541, post 60 samtidig som regelverket klargjøres med sikte på å muliggjøre bruk av mobilbaserte løsninger.**
- 2. I forbindelse med fremleggelsen av statsbudsjettet for 2025, varsle et mål for Norges gigabit-dekning og følge denne opp med en forpliktende strategi om hvordan målet skal nås og hvilke statlige økonomiske bidrag som er nødvendig for å nå målet.**

KOMPETANSEBEHOVET VOKSER FORTSATT

Norge mangler arbeidskraft med IT-kompetanse, både generell IT-kompetanse, kompetanse innen IT-sikkerhet og innen kunstig intelligens. Rapporten «[Norges behov for IKT-kompetanse i dag og framover nå og fram mot 2030](#)» viser at det er mer enn 3.000 ubesatte IKT-stillinger, at nesten halvparten av norske foretak har problemer med å få fatt i IT-spesialister og at det er behov for 40.000 flere sysselsatte med IT-utdanning i 2030. NHOs årlige kompetansebarometer viser at nesten halvparten av bedriftene har et udekket behov for IT-kompetanse.

Det samme budskapet gjentas i Kompetansebehovsutvalgets [rapport](#) som ble overlevert til regjeringen våren 2023. Der framgår det at det er størst behov for kompetanse innen ingeniør- og IKT-fag og at det kompetanseknappheten forsterkes med grønn omstilling.

Det er et skrikende behov for å utdanne flere innen digitalisering. Spesielt knyttet til digital sikkerhet. Veldig mange av regjeringens svært ambisiøse målsetninger i veikartet for grønt industriløft er også avhengig av digital kompetanse som det i dag er stor mangel på. Regjeringens prioriteringer i [Utsynsmeldingen](#) om at antall studieplasser innenfor IT, helse og utdanning som er nødvendig for det grønne skiftet skal økes er derfor både nødvendige og riktige, problemet oppstår imidlertid i formuleringen *“Universiteter og høyskoler må selv sørge for å omdisponere ressurser slik at kapasiteten økes på områder som er etterspurte.”*

IKT-Norge tror dessverre at det vil skje svært lite dersom økning av antall studieplasser på prioriterte områder skal skje gjennom en “vennlig henstilling” til landets universiteter og høyskoler. Vi mener at det både er behov for flere studieplasser samlet, et sterkere samarbeid mellom academia og norsk næringsliv og at det dessverre er behov for en sterkere politisk styring av universiteter og høyskoler.

[Tallene](#) fra opptak til studieplasser høsten 2023 viser etter vårt syn nettopp dette: Det er en økning i søkere med informasjonsteknologi som førstevalg med 6,9% sammenlignet med opptaket i fjor. Samtidig reduseres antall studieplasser med 3,6 prosent. Det var bare om lag hver tredje som hadde IT som førstevalg, som faktisk kom inn ved opptak i fjor høst som følge av dette.

Vi viser imidlertid til [del 3, kapittel 11 i KDs budsjettproposisjon](#) for 2024 hvor det framgår at *“det kan derfor bli nødvendig at regjeringa kombinerer budsjettforslag om rammekutt med øyremerking av midlar for å sikre at dei prioriterte områda blir prioriterte.*

Departementet følger opp dette i dei årlege budsjettprosessane, gjennom dei reviderte utviklingsavtalane med universiteta og høgskulane og i styringsdialogen med institusjonane. Aktuelle grep er mellom anna å gi institusjonane pålegg om å auke kapasitet og å flytte midlar til studieplassar mellom institusjonane basert på faktiske opptakstal dersom institusjonane ikkje har følgd opp i tråd med forventningane.”

Vi forventer derfor at regjeringen følger opp dette denne våren slik at vi ikke igjen opplever at antall plasser reduseres. Det er imidlertid også behov for økte bevilgninger til nye studieplasser i tillegg til omprioriteringer internt hos de ulike utdanningsinstitusjonene. Vi ber derfor regjeringen om minst 1.000 flere studieplasser innen IT fra og med høsten 2025 og sammen med UH-sektoren legge fram en forpliktende plan som sikrer minst 2.500 flere studieplasser fra høsten 2026.

I tillegg skriver regjeringen i samme melding at “*det er avgjørende at flere fyller på med kompetanse gjennom livet. Mye kan gjøres gjennom utdanningssystemet, men arbeidslivet vil fortsette å være den viktigste arenaen for livslang læring.*” Dette er IKT-Norge helt enig i. Vi vil i den forbindelse peke på arbeidet med en digital kompetanseplattform for livslang læring som er ferdig [utredet](#) av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse, men som regjeringen har lagt bort. Vi har forståelse for at modellen som er utredet framstår som kostbar, men vil samtidig påpeke, som Direktoratet også gjør i utredningen, at vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt dersom det fører til at et fåtall personer går fra stønad til lønnet arbeid. Vi ber derfor regjeringen se på om det er mulig med en kompetanseplattform-modell som er mindre kostbar og/eller som kan delfinansieres av det private næringslivet.

Konkret ber IKT-Norge regjeringen om:

- 1. Minimum 1.000 nye IKT studieplasser (herunder studieplasser innrettet mot cyber-sikkerhet og kunstig intelligens) fra høsten 2025.**
- 2. Sammen med UH-sektoren legge fram en forpliktende plan som sikrer minst 2.500 flere studieplasser fra høsten 2026.**
- 3. Følge opp forslaget om en digital kompetanseplattform for livslang læring, om nødvendig med bevilgninger.**

ØKT SATSING PÅ CYBERSIKKERHET

IKT-Norge er fortsatt bekymret for Norges evne til å håndtere digitale angrep, bl.a. begrunnet med at cybersikkerhet ikke er prioritert høyt nok de siste årene og at det både utdannes og rekrutteres for få med spisskompetanse knyttet til cybersikkerhet. Dette understrekes i NSMs sikkerhetsfaglige råd, hvor det slås fast at Norges arbeid med cybersikkerhet har vært basert på “dugnad og valgfag”. Dette gjenspeiles også i Riksrevisjonens seneste undersøkelse av myndighetens samordning av arbeidet med digital sikkerhet i sivil sektor. [Undersøkelsen](#) konkluderer bl.a. med at Justis- og beredskapsdepartementet ikke ivaretar ansvaret for digital sikkerhet i sivil sektor godt nok, noe som igjen kan få alvorlige konsekvenser for kritiske samfunnsfunksjoner og nasjonale sikkerhetsinteresser.

Vi foreslår derfor at regjeringen i statsbudsjettet for 2025 gjennomfører flere konkrete og målrettede tiltak for å styrke cybersikkerheten. Det er bra at regjeringen endelig har fulgt opp Stortingets bevilgning fra våren 2022 knyttet til cybersikkerhet i kommunesektoren gjennom etableringen av en [KommuneCERT-ordning](#). Det vil imidlertid være behov for løpende bevilgninger til dette og andre tiltak for å styrke cybersikkerhetsarbeidet i kommune-sektoren. Videre må politiets nasjonale cyberkripsenter NC3 styrkes. Den digitale kriminaliteten er økende, mens økte bevilgninger til politiet de siste årene ikke har gått til NC3 og andre sentrale miljøer. Vi mener også det er viktig og riktig at det etableres et beredskapslager for sentrale IKT-komponenter i samarbeid med næringslivet og at arbeidet med å etablere en felles informasjonsportal blir prioritert og får nødvendig framdrift. I tillegg er det en stor utfordring at klarering av utenlandsk sikkerhetspersonell tar svært lang tid. Behandlingstiden hos klareringsmyndighetene er nå opptil 18 måneder. NSM og SKM må derfor styrkes på dette området. I tillegg må NSM få økte bevilgninger til sitt arbeid med styrket digital sikkerhet og beredskap i tråd med politiske forventninger og føringer fra bl.a. regjeringsplattformen.

Vi er videre kjent med at Simula i innspill til KDD har tatt initiativ til å starte et arbeid for å utarbeide og vedlikeholde en oversikt over Norges digitale avhengigheter mot fremmede makter. Dette er etter vårt syn både et viktig og helt nødvendig arbeid. Vi ber derfor regjeringen sette av nødvendige midler til et slikt forskningsarbeid i forbindelse med statsbudsjettet for 2025, event. innarbeide dette i mandatet til [ekspertutvalget for nasjonal kontroll med digital infrastruktur](#).

Vi viser også til vårt [innspill til næringsministeren](#) om et økt samarbeid mellom næringslivet og myndighetene knyttet til cybersikkerhet, spesielt i de minste bedriftene og våre forslag til konkrete tiltak samt at regjeringen har varslet et nytt [veikart for teknologinæringene](#) der det understrekes at digital sikkerhet blir svært viktig og at veikartet skal bidra til å gi næringslivet gode forutsetninger for å håndtere disse utfordringen. Våre innspill bør også kunne inngå i dette arbeidet.

Konkret ber IKT-Norge regjeringen om:

- 1. Tiltak for å styrke den digitale sikkerheten i kommunesektoren i størrelsesorden 50-100 mill. kroner, herunder å sette kommunene bedre i stand til tjenestekjøp fra tilbydere innen cybersikkerhet samt videreføring og styrking av Kommune-CERT.**
- 2. Styrke nasjonalt cyberkripsenter (NC3) med 50 mill. kroner.**
- 3. Styrke kapasiteten i NSM/SKM ifbm klarering av sikkerhetspersonell med inntil 25 mill. kroner.**
- 4. Opprette et nasjonalt beredskapslager for sentrale IKT-komponenter**
- 5. Styrket telesikkerhet og beredskap under Nkom med minst 25 mill. kroner**
- 6. Sørge for fortgang i arbeidet med å etablere en felles informasjonsportal etter [dansk modell](#).**
- 7. Sette i gang et forsknings- og kartleggingsarbeid med formål å utarbeide og vedlikeholde en oversikt over Norges digitale avhengigheter mot fremmede makter.**

KONKRETE TILTAK I VEIKARTET FOR TEKNOLOGINÆRINGENE

IKT-Norge er positive til at regjeringen har varslet et eget veikart for teknologinæringene, hvor regjeringen skal “*gi retning for en ansvarlig og bærekraftig utnyttelse av avansert teknologi i Norge*”, bl.a. kunstig intelligens samt et økt samarbeid mellom næringslivet og myndighetene knyttet til cybersikkerhet (jfr. avsnittet over)

IKT-Norge mener at det er viktig at dette veikartet inneholder både konkrete mål og retningslinjer for bruk, utvikling og regulering av kunstig intelligens i Norge, og viser i så måte til vårt utkast til en [veiviser for AI i Norge](#). I tillegg må veikartet også inneholde konkrete skattegrep som stimulerer bruk av avansert teknologi og ikke minst hvilken digital infrastruktur inkl. tilgang på kraft som er nødvendig for å gi både en bærekraftig og ansvarlig utnyttelse. IKT-Norge vil i tillegg peke på følgende konkrete tiltak, spesielt rettet mot kunstig intelligens.

AI-plattform. Etablere en «AI-plattform» etter modell og omfang av «[Grønn plattform](#)» hvor det i en periode på tre år settes av midler over statsbudsjettet til en konkret satsing på kunstig intelligens og hvor de beste prosjektene som bl.a. bidrar til at det grønne industriløftet kan realiseres, støttes. Ordningen bør minimum ha en ramme på 150 mill. kroner per år.

“AI-milliarden”. Det er positivt at regjeringen har varslet at man vil bruke minst 1 mrd. kroner på forskning knyttet til kunstig intelligens de neste fem årene. Det som er mindre positivt er at regjeringen allerede i år er på etterskudd økonomisk og at bevilgningene i statsbudsjettet for 2024 utelukkende ble finansiert gjennom tilsvarende kutt (prisjustering) på andre forskningsområder. Regjeringen må derfor i statsbudsjettet for 2025 minimum bevilge 250 mill. kroner, og dette må ikke finansieres ved å kutte i andre strategisk viktige forskningsområder. I tillegg er det viktig å sikre at en andel av bevilgningene til næringsrettet forskning under NFD går til forskning knyttet til bruk av kunstig intelligens i viktige nærings- og industriprosjekter, bl.a. innen grønn omstilling. I tillegg må grunnforskningen strykes.

Programmet for et digitalt Europa 2021–2027 (DIGITAL). Særlig prioritere utforming, innsats og deltakelse i områdene avansert digital kompetanse og kunstig intelligens knyttet til Norges deltakelse og bidrag i EU-programmet DIGITAL. Regjeringen må også videreføre medfinansieringsordningen til norske prosjekter innenfor ordningen i 2025.

SkatteFUNN. Øke beløps- og prosentgrensen i [SkatteFUNN-ordningen](#) til FOU-prosjekter knyttet til kunstig intelligens. Det samlede beløp bør økes fra 25 til 50 millioner kroner og prosentsatsen økes fra 19 til 22 prosent = generell prosentsats.

Konkret ber IKT-Norge regjeringen om:

1. Etablere en “AI-plattform” etter modell fra “Grønn plattform” med en årlig ramme på minimum 150 mill. kroner
2. Bevilge minimum 250 mill. kroner til AI-forskning innenfor den lovede “AI-milliarden” og ikke finansiere dette ved å kutte i annen forskning.

- 3. Videreføre medfinansieringsordningen til norske prosjekter i forskningsprogrammet digitalt Europa og særlig prioritere prosjekter innen avansert digital kompetanse og kunstig intelligens.**
- 4. Styrke SkatteFUNN-ordningen når det gjelder forskningsprosjekter i næringslivet knyttet til kunstig intelligens.**

ØVRIGE TILTAK

I tillegg til forslagene over vil IKT-Norge peke på en del forslag som vil bidra til både grønn omstilling og økt digitaliseringstakt.

Medfinansieringsordningen for digitaliseringsprosjekter må styrkes og endres.

[Medfinansieringsordningen](#) har bidratt til økt gjennomføring av samfunnsøkonomisk lønnsomme digitaliseringstiltak og økt digitaliseringstempo. Ifølge regjeringen selv har prosjektene som har fått støtte i perioden 2016–2023 medført samlede netto gevinster i offentlig sektor på over 1,3 mrd. kroner per år (KMDs budsjettprp. 2024, side 107). Regjeringen har dessverre redusert rammene for ordningen med samlet nesten 30 prosent i sin regjeringstid. I tillegg har krav til gevinstrealisering (innsparing) på minimum 50 prosent for å få tilskudd fra ordningen, gjort at en rekke gode prosjekter ikke lenger er kvalifisert.

KDD har mottatt en [evaluering](#) av ordningen der det foreslås tre endringer: 1) dele opp store og små prosjekter i to ulike ordninger, 2) fjerne krav til gevinstrealisering og budsjettkutt og 3) tildeling bør i større grad understøtte smidig utvikling og innovasjon. I tillegg har [SKATE](#) i [brev](#) til kommunaldepartementet foreslått at ordningen også må utvides til å gjelde kommunal sektor og at Skate bør involveres i utformingen av nye retningslinjer for ordningen. IKT-Norge støtter disse endringene og mener i tillegg at bevilgningene må økes.

Digital kompetanse, digitale læremidler og digital infrastruktur i skolen

Regjeringen ved både statsministeren og kunnskapsministeren har startet en debatt om digitaliseringen i skolen har gått for langt. IKT-Norge deler ikke synet om at digitaliseringen nødvendigvis har gått for langt, men at det er en utfordring at utviklingen går så raskt at lærernes kompetanse ikke klarer å holde tritt, og at det har vært et ukritisk fokus på kostnader når det gjelder digitale læremidler framfor kvalitet og innhold i disse. Det er dessuten for stor forskjell i hvilken grad den digitale infrastrukturen er tilstrekkelig fra kommune til kommune og av og til også fra skole til skole i samme kommune.

IKT-Norge ber derfor regjeringen om tre konkrete tiltak:

- 1) Tilby lærere og skoleledere relevant etter- og videreutdanning i digital kompetanse, herunder algoritmebruk og kunstig intelligens i skolen. Dette trenger ikke å være flerårige utdanningsløp, men kortere program som allerede finnes ved enkelte utdanningsinstitusjoner eller som kan utvikles i samarbeid med det digitale næringslivet. Samtidig må digital kompetanse, herunder kunstig intelligens, bli en enda større del av lærerutdanningen.
- 2) Gjeninnføre den teknologiske skolesekken. Det er en ordning som både har bidratt til satsing på programmering i skolen, bl.a. har 100.000 elever på mellomtrinnet og lærerne deres for kompetanseheving i programmering i perioden 2018–2021. I tillegg inneholdt ordningen en tilskuddsordning til digitale læremidler i forbindelse med fagfornyelsen.

Ordning har stimulert kommuner og fylkeskommuner til innkjøp av digitale læremidler, i det alt vesentlige produsert av norske forlag og edTech-selskap. Konsekvensene av avvikling som ble gjennomført i 2023 er at skoler i større grad tar i bruk gratisløsninger fra internasjonale aktører som både medfører utfordringer for universell utforming, personvern og målrettet reklame mot barn. I tillegg svekkes konkurransekraften for norske lokale leverandører.

3) Utvide den rentefrie låneordningen for bygg og utstyr i skolene som ble innført ifbm statsbudsjettet for 2024 til også å gjelde for digitalt utstyr og digital infrastruktur.

Vitensenter for digital teknologiforståelse

IKT-Norge ber regjeringen opprette eller gå i dialog med næringslivet om sammen å opprette et nytt vitensenter for digital teknologiforståelse etter [dansk modell](#). På samme måte som i det danske initiativet skal et slikt senter være et sted hvor barn og unge både konstruktivt og kritisk får innblikk i de nye digitale teknologiene som vil være premissleverandører for store deler av deres liv. Et slikt vitensenter kan også bidra til å gjøre digitaliseringen i skolen mer målrettet og bedre enn i dag.

Helseteknologi i kommunene

IKT-Norge støtter den nye søknadsbaserte tilskuddsordningen knyttet til helseteknologi i kommunene (kap 701, post 60), men mener at rammene for ordningen må utvides betydelig fra 56,7 mill. kroner i 2024 til minimum 150 mill. kroner i 2025. Det er et stort potensial for å ta i bruk helseteknologi i kommunesektoren og flest mulig av kommunene som søker om slik støtte bør få tilskudd.

Styrke satsingen på eksport av norske digitale løsninger og tjenester

I 2020 eksporterte IKT-næringen varer og tjenester for 37 milliarder kroner, ifølge Menons rapport "[Eksportmeldingen 2021](#)". Til sammenligning eksporterte Sverige dataspill alene for nesten 60 milliarder kroner. Det skyldes en villet politikk og strategi fra svenske myndigheter..

IKT-næringen må være en prioritert næring i regjeringens nye eksportstrategi. Målet må være at økningen i eksport av varer og tjenester fra det norske digitale næringslivet minst skal dobles fram mot 2030. For å få til det bør det bl.a. etableres egne program/ordninger under Innovasjon Norge og Eksfin målrettet mot IKT-næringen.

Konkret ber IKT-Norge regjeringen om:

- 1. Endre medfinansieringsordningen i tråd med anbefalingene i evalueringsrapporten og utvide ordningen til også å gjelde kommunesektoren.**
- 2. Øke rammene, og tilsagnsfullmakten, for medfinansieringsordningen til minimum 200 mill. kroner i 2025.**
- 3. Etablere et utdanningstilbud for lærere i digital kompetanse, algoritmer og kunstig intelligens.**
- 4. Gjeninnføre tilskuddsordningen "den teknologiske skolesekken" med en årlig ramme på 50-100 mill. kroner.**
- 5. Utvide ordningen med rentefrie lån til bygg og utstyr i skolen til også å omfatte digitalt utstyr og digital infrastruktur.**
- 6. Bidra til etablering av et nytt vitensenter for digital teknologiforståelse.**
- 7. Utvide tilskuddsordningen til helseteknologi i kommunene til 150 mill. kroner.**

8. Opprette et eget program under Innovasjon Norge/Eksfin for å stimulere eksport av digitale varer og tjenester.

SIKRE KONKURRANSEKRAFTEN TIL NORSKE EIERE OG INVESTORER I HELE LANDET

IKT-Norge er bekymret for konkurransekraften til norske eiere og investorer. De samlede og uforutsigbare skatteendringene under denne regjering har medført at det er vanskeligere å få risikovillig kapital til viktige og riktige næringsetableringer eller utvidelser, og planlagte investeringer i egne virksomheter er i beste fall satt på vent mange steder. Dessuten har forskjellsbehandlingen mellom norske og utenlandske eiere økt, i norske eieres disfavør, gjennom økningene som er gjennomført i formuesskatten.

Det paradoksale i denne situasjonen er at regjeringen i sin tilnærming i [veikartet for det grønne industriløftet](#) vil *“mobilisere mest mulig privat kapital til det grønne skiftet blant annet gjennom internasjonalt konkurransedyktige ordninger for risikoavlastning.”* Økt statlig risikoavlastning forutsetter imidlertid at det er gode prosjekter og privat investeringsvilje. Det samme gjelder for den nylig fremlagte [mineralstrategien](#) hvor det gjentas at *“god tilgang til privat kapital for utvikling og realisering av lønnsomme og bærekraftige mineralprosjekter”*. Med regjeringens politikk er det mindre tilgang på privat kapital til disse prosjektene, spesielt norsk kapital.

IKT-Norge ber derfor regjeringen primært redusere formuesskatten for såkalt “arbeidende kapital” tilbake til 2021-nivå. Sekundært ber vi regjeringen legge fram en plan om hvordan norske investorer og eiere skal sikres konkurransekraft og likebehandling med utenlandske slik at intensjonene i både veikartet for grønt industriløft og mineralstrategien kan oppfylles.

Konkret ber IKT-Norge regjeringen om:

- 1. Øke verdsettelsesrabatten på hhv. næringseiendom, driftsmidler og aksjer mv. til 45 prosent (tilsvarende 2021-nivå).**
- 2. Legge fram en plan om hvordan norske investorer og eiere sikres konkurransekraft og likebehandling med utenlandske.**

ØVRIGE SKATTEENDRINGER SOM BIDRAR TIL ØKT DIGITALISERING OG REDUSERER KOMPETANSEGAPET

IKT-Norge mener at skattesystemet skal brukes til å stimulere det vi vil ha mer av, herunder økt digitalisering, økt kompetanse, arbeidsplasser og at det skal lønne seg å arbeide og ikke lønne seg å forurense. Vi tillater oss derfor å foreslå følgende målrettede skatte- og avgiftsforslag.

Gjeninnføre redusert sats i el-avgift for “vanlige” datasenter

IKT-Norge har forståelse for at regjeringen og Stortinget - i en tid med knapphet på elektrisk kraft - ikke ønsker å subsidiere utvinning/mining av kryptovaluta gjennom skatte- og avgiftssystemet. Vi mener likevel det er gode argumenter for å gjeninnføre redusert sats i el-avgiften for datasenter som ikke kan omtales som “kryptovalutadatasenter”.

Begrunnelsen om at det ikke er avgiftsteknisk mulig å avgrense redusert sats til “vanlige datasenter” er ikke riktig. Regjeringen har nylig hatt på høring forslag til ny regulering av datasenter gjennom ekomforskriften, der datasenter bl.a. blir pålagt nytt rapporteringsregime, og det vil være en smal sak å skille “vanlige” samfunnsnyttige datasenter fra “kryptovalutadatasenter”. Vi viser også til at regjeringen arbeider med en [revidert datasenterstrategi](#) hvor det understrekes at “*Mange datasenter leverer viktige tenester til norske innbyggjarar og verksemder og er ein viktig del av den digitale infrastrukturen. Norsk næringsliv har og vore tydeleg på viktigeita av datalagringskapasitet for både å sikre eksisterande verksemder – men og bidra til framveksten av nye løysingar.*”

Fjerne den skattepliktige fordel av telefon og bredbånd betalt av arbeidsgiver

Dagens regler er laget for en annen tid og et annet arbeidsmønster. I en tid med en sterk økning av bruk av hjemmekontor er det urimelig at arbeidstakere skal skattlegges for om lag 4 500 kroner (4 392 kroner i 2024) for en fordel som i liten grad kan hevdes å være en fordel. Snarere framstår det som en ekstra belastning for mange. I tillegg bør skattereglene knyttet til hjemmekontor generelt gjennomgås og forenkles. I 2024 bør grensen reduseres til 2 500 kroner for så å avvikles helt i 2025.

Gjeninnføre og forbedre ordningen med skatteincentiver for medeierskap

IKT-Norge beklager at regjeringen avvirket ordningen med skatteincentiver for medeierskap i statsbudsjettet for 2022, selv om denne ikke var optimalt utformet. Medeierskap virker positivt på innovasjon og omstilling, reduserer ulikhet og øker samtidig produktivitet og lønnsomhet i bedriftene. IKT-Norge viser til rapporten «[Skatteincentiver for medeierskap](#)» utført av KPMG på vegne av Finansforbundet og Abeila, hvor det er flere modeller for hvordan en slik ordning kan utformes.

Utvide opsjonsskatteordningen til også å gjelde Fintech-selskaper.

IKT-Norge har forståelse for at den nye opsjonsskatteordningen bør ha enkelte avgrensninger, men mener at dagens avgrensninger er for generelle og utelukker en rekke selskaper som naturlig bør omfattes av ordningen og ordningens intensjoner. Dagens avgrensninger, når det f.eks. gjelder Fintech-selskaper, er et hinder for digital omstilling, svakt begrunnet og bør enkelt kunne endres. Provenyeffekten av dette vil trolig være helt marginal, spesielt i 2025. Bestemmelsen om at fintechselskaper ikke er omfattet av opsjonsskatteordningen er regulert i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14.

Gjennomgå og forbedre skattereglene for etter- og videreutdanning for ansatte

IKT-Norge mener at det er behov for å gjennomgå skattereglene for etter- og videreutdanning for ansatte for å sikre økt kompetanse i norske bedrifter. Spesielt innen teknologiutvikling og digitalisering skjer utviklingen så raskt at dagens regelverk framstår som utdatert. Fradragsretten for kostnader til utdanning bør derfor utvides til også å gjelde for videreutdanning og omstilling, ikke kun for å «vedlikeholde oppnådd grad/kompetanse» slik dagens regelverk er utformet.

Gunstigere skatteregler for (enkelte) utenlandske arbeidstakere

Det er sterk internasjonal konkurranse om kompetent arbeidskraft. Mange norske bedrifter er helt avhengig av utenlandsk arbeidskraft, enten midlertidig eller på mer permanent basis. Dette gjelder spesielt innen teknologiutvikling og digitalisering, som igjen er helt avgjørende for grønn omstilling og vekst. IKT-Norge foreslår derfor at det innføres særregler i skattelovgivningen for arbeidstakere innen disse sektorene. Standardfradraget for utenlandske midlertidige ansatte innen teknologi og digitalisering gjeninnføres og settes til 20 prosent av samme beregningsgrunnlag som minsteinntekt og kildeskatten settes til 20 (helst) eller 22 prosent (lik den generelle skattesatsen, mot 25 prosent i dag) uten øvre grense i inntekt og med maksimal varighet på inntil 730 dager innenfor en periode på 3 år.

Fradrag for driftsmidler knyttet til teknologi og digitalisering

Utviklingen innen teknologi og digitalisering skjer raskt. Driftsmidler må oppdateres jevnlig eller blir raskt utdatert. Dagens avskrivningsregler er ikke tilpasset dette, og mange investeringer avskrives lenge etter at de er tatt ut av bruk. Ideelt sett mener IKT-Norge at det bør innføres direkte fradrag for kostnader knyttet til driftsmidler innenfor teknologi og digitalisering, sekundært at det opprettes en egen saldogruppe med avskrivningssats på 30 prosent. IKT-Norge er innforstått med at det vil være enkelte avgrensingsutfordringer knyttet til definisjonen “teknologi og digitalisering” og ber Finansdepartementet vurdere eller utrede dette nærmere.

Ingen selskapsskatt de første fem årene for nystartede teknologiselskaper

IKT-Norge ber regjeringen om å utrede en ordning basert på den irske modellen om fritak for selskapsskatt i de første fem årene for nystartede teknologiselskaper, gitt at overskuddet reinvesteres i bedriften. Vi har forståelse for at dette er et arbeid som krever utredning og avgrensning, men ber regjeringen fatte et internt vedtak på marskonferansen om at dette skal utredes nærmere fram mot budsjettkonferansen i august.

Avgiftsendringer som stimulerer sirkulærøkonomi

I regjeringsplattformen er det varslet at “regjeringen vil vurdere en avgift på fossil plast”. Dette arbeidet bør etter IKT-Norges syn prioriteres. Samtidig bør det vurderes avgift på tekstiler i tråd med Skatteutvalgets [anbefaling](#). Økte avgifter på disse områdene kan gi økonomisk rom for å vurdere om momssystemet kan brukes for å stimulere til sirkulærøkonomi, i første omgang knyttet til elektronikk ved at det enten innføres redusert moms eller momsfritak knyttet til reparasjon og omsetning av brukt elektronikk. Også dette er omtalt i Skatteutvalgets rapport som et mulig tiltak for å stimulere sirkulærøkonomien.

Konkret ber IKT-Norge regjeringen om:

- 1. Gjeninnføre redusert sats i el-avgiften for “vanlige” datasenter fra 1.1. 2024.**
- 2. Redusere det maksimale beløpet for skattepliktig fordel av telefon og bredbånd betalt av arbeidsgiver til 2 500 kroner i 2024 og avvikle ordningen helt i 2025.**
- 3. Gjeninnføre en ordning med skatteincentiv for medeierskap i selskapet hvor arbeidstaker er ansatt.**

- 4. Endre forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. Mars 1999 nr. 14, §15-14-12, slik at også fintech-selskaper omfattes av opsjonsskatteordningen.**
- 5. Utvide fradrag retten for kostnader til utdanning til også å gjelde for videreutdanning og omstilling.**
- 6. Gjeninnføre standardfradrag for utenlandske midlertidig ansatte innen teknologi og digitalisering.**
- 7. Redusere kildeskatten for utenlandske arbeidstakere, fjerne øvre grense i inntekt og utvide maksimal varighet for ordningen.**
- 8. Utrede en ordning som gir mulighet til direkte fradragføring for kostnader knyttet til driftsmidler innen teknologi og digitalisering.**
- 9. Utrede en ordning med fritak for selskapsskatt de første fem årene for nystartede teknologiselskap etter irsk modell.**
- 10. Vurdere avgiftsendringer som stimulerer sirkulærøkonomi i tråd med anbefalingene fra Skatteutvalget (NOU 2022:20), herunder innføring av avgift på fossil plast og tekstiler, samt redusert mva eller fritak for mva knyttet til reoperasjon og omsetning av brukt produkter, i første omgang elektronikk.**

Vi benytter til slutt anledningen til å ønske regjeringen lykke til med arbeidet med statsbudsjettet for 2025. Det er et svært krevende og viktig arbeid regjeringen nå er i gang med, i usikre og urolige tider. Desto viktigere er det at tiltak som bidrar til langsiktig omstilling og resultater prioriteres.

Med vennlig hilsen

Øyvind Husby

Administrerende direktør

Epost: husby@ikt-norge.no